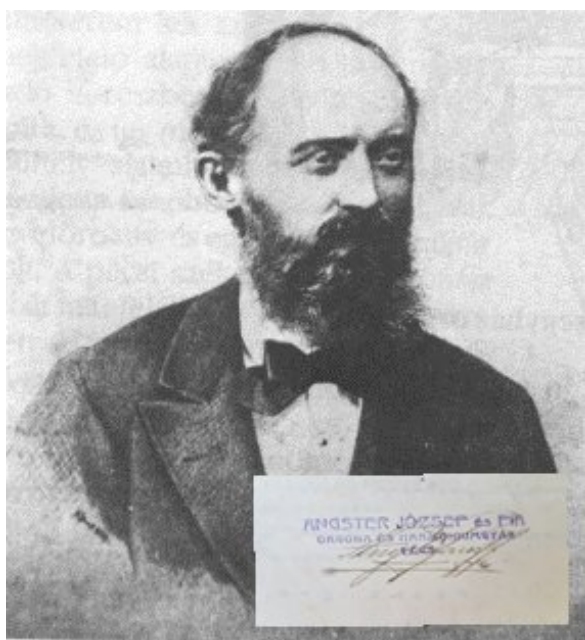

A magyar kézművesség egyik nagy alakja:

Angster József – magyar orgonakészítő mester és dinasztiaalapító. Európa egyik legnevesebb és Közép-Európa egyik legkeresettebb orgonagyártója, a magyar iparművészet kimagasló alakja, aki 1866-ban Pécssett telepedett le és megalapította orgonakészítő cégét.

Az **Angster orgona- és harmóniumgyár** 1867–1949 között működött Pécsen, a Mária utca 35. és a József utca 30. szám alatt, melyben a család öt férfi tagja – főként Angster József és fia – nyolc évtized alatt 1300 orgonát és 3600 harmóniumot készített.

Az 1890-es évek elején 50-60 munkás, az első világháború előtt már 120 ember dolgozott a gyárban.

S ahogy kezdtük is mondókánkat: Tarany község 1200 főt számláló település, amely a horvát határnál, Nagyatádtól 8 km-re található. A község katolikus temploma részére 1911 januárjában Angster József cége egy költségvetést nyújtott be új orgona építésére.

Az orgona el is készült – megcsodálhatjuk a község templomát meglátogatva.

A költségvetés 3 lapos egybefűzött dokumentum, amely tartalmazza a hangszer leírását, illetve annak tételes beárazását. Az 582 sípot tartalmazó „orgonamű ára csomagolás, vasúti szállítás, a szerelők útiköltsége és a mű felállításával együtt 4.700 korona.

Az ajánlatot maga Angster József írta alá, jöllehet a gyárat 1903-tól az alapító fiai, Emil és Oszkár vették át.

ANGSTER JÖZSEF és FIA **PÉCS**
 ORGONA ÉS
 HARMONIUM
 GYÁR.

ÁLLAMI ARANYÉREM

SERDONYFIDELM
 ANGSTER PÉCS

KALOCSAI ÉRSÉGI
 SZALLITÓ

426
 TELEFON SZÁM
 INTERURBAN

KIZÁRÓLAGOS SZABADALOM. CSAK ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE.

Postafakárképénztári cheque számla 21031. (Clearing forgalom)

Pécs, 19 11. I. 23.-án.

Költségvetés

a **T A R A N Y -** i **róm.kath.** templom

számára építendő új orgonáról.

A kissé megsárgult, költségvetés borító lapján a gyár műves grafikával ellátott képe látható. A gyár méltán volt büszke az elért eredményeire, mint például az állami aranyéremre, vagy arra, hogy kizárólagos szabadalmával csak első díjakkal lett kitüntetve.

A céget az 1896-os millenniumi kiállításon aranyéremmel jutalmazták. A több mint 100 év alatt kissé megfakultak a dokumentumon lévő aranyozott jelvények, de Ferenc József arcképét vagy az angyalos címet még jól fel lehet ismerni.

M E L L É K V Á L T O Z A T O K :

1. Pedal copula
2. Octav copula
3. *Crescendo-decr. (redőny)*
3. Aut.reg.kiv.
4. Piano 2 4. 9.
5. Mezzoforte 2 3 4 6 9 10
6. Forte 1. 2. 3 4 6 7 9 10
7. Fortissimo
8. Kiváltó
9. Fuvócsengő
10. Légmutató.-

E z e n o r g o n a m ű á r a csomagolás, vasuti sz
utiköltsége és a mű felállításával együtt 4700
azaz: N É G Y E Z E R H É T S Z Á Z k o r o n

P é c s , 1911. január hó 23.-án.

ANGSTER JÓ
ORGONA ÉS HA

ÁLTALÁNOS FELTÉTELEK.

a) A játszó-asztal az orgona **előtt** lesz elhelyezve, **egy** manuál-billentyűzettel, celluloidberakva, a félhangok ébenfából. A regiszterek a manuál-billentyűzet felett vannak elhelyezve kicsiny billentyűalakjában, melyek lenyomás által hozatnak működésbe. A fúvóiratok porcellán lapocskákra beégetve, könnyen áttekinthető módon lesznek elhelyezve, minden manuál és a pedal felírás más-más színnel kitüntetve. Ezen regisztersor felett helyetnek el az esetleges szabad combinatio sorok.

A légnyomatu csoportgombok a manuál-billentyűzetek keleti helyeztetnek el. Ezek, valamint a regiszterek és billentyűk járása egyenletes és könnyed. Az esetleges lábnyomok könnyen hozzáférhetően vannak elhelyezve. A játszóasztal belseje **dió-** fából készül és fényezve lesz. Külső az orgonaszekrénynek megfelelően készül és festetik.

A pedal-billentyűzet a „Mecheln”-i méretek szerint kemény fából készül. A játszóasztal szerkezete jól kiszáradt kör vagy juharfából készül, a nedvesség ellen mázzal lesz vonva.

b) Az orgona szekrénye a *szóltár stílusának megfelelő* **mellékelt rajz** szerint, **egy** részben elhelyezve száraz **nyő-** fából készül tiszta kivitelben, kétszeres olaj al színezés után **tetszés szerinti** színre festve. A faragások és esetleg megjelölt részek valódi dupla arany n lesznek bevonva. A faragások kivitele kifogástalan, tiszta. Az orgonaszekrény nyitható ajtókkal van ellátva, h

Bár akkor már az országban és szerte Európában ismert volt a cég, de a költségvetés mellé egy részletes általános feltételeket tartalmazó részt is csatoltak, amelyekben az orgonamű részletei mellett helyet kaptak jótállási és fizetési feltételek is. Ez utóbbiban ismert elszámolási eszközökkel találkozhatunk: „A megrendeléskor az ár egynegyed része, a többi az orgona átadásakor. Az orgona árának 10 %-a biztosítékul egy évre visszatartható, mely összeg után a megrendelő fél 6 % kamatot fizet.”

Egy ilyen régi szép iromány is arra inti az utókort, hogy bár lehet egy üzem terméke kiváló, de ez mellett az onnan kikerülő dokumentumokban is célszerű az igényességre törekedni.

A múlt értékeinek tisztelete a stabil jelen és a konstruktív jövő alapja.

Forrás: Wikipédia és SASE Kft tárgyi gyűjtemény